

Boekbespreking

Leersituaties als brute confrontatie met de veelzijdigheid van het vakgebied

► Oefening baart kunst

> *Arbeits- und Aufgabenheft der Lackiertechnik*

Thomas Feist, Dennis Lehmann
Vincentz Network

Eerste druk, april 2010
112 pagina's, zachte kaft
ISBN 978-3-86630-119-1

> Bestelnummer 554, € 24,80

www.BesserLackieren.de/buecher
buecher@BesserLackieren.de

> Zie ook de boekbespreking over het bijbehorende studieboek *das Lehrbuch der Lackiertechnik* (dr. Uta Schumacher, Thomas Feist, Dennis Lehmann, uitgegeven door Europäische Gesellschaft für Lackiertechnik / Vincentz Network) in augustus 2009.

Het uitbrengen van *das Lehrbuch der Lackiertechnik* zette een vraag in gang naar oefenvraagstukjes en leersituaties, zodat docenten die het boek gebruiken bij de lakopleidingen daarmee aan de slag kunnen in de groep. Voor een actieve leerhouding bij de deelnemer is juist het vraagstukje essentieel, de inleidende uitleg door de docent is slechts dienend aan dat doel. Nog altijd bestaan cursussen vaak uit presentaties door de meester (m/v) gevolgd door een vragenronde en uiteindelijk een proefwerk met kennisvragen, wat dus vooral het kortetermijngeheugen test. Inzichtvragen bieden hier al meer soelaas. Het vak wis-kunde is een voorbeeld van de juiste werkwijze: veel zelf knutselen, na toelichting vooraf en met analyse van de uitvoering achteraf. Zelfs het goede antwoord kan nog verkeerd verkregen zijn, dus eigenlijk moet elk antwoord gezamenlijk doorgenomen worden. Het doornemen van inzichtvragen zou eigenlijk het kernstuk van een vaktechnische cursus moeten zijn. Dan moet dat materiaal dus wel voorhanden zijn, luidt dan de noodkreet van vakscholen, want het Lehrbuch zelf voorzag daar nog onvoldoende in. Het vraagstukkenboek is er dus een prachtig voorbeeld van hoe het verzorgen van de kennisinfrastructuur automatisch

de behoeften in beeld brengt, althans als de contacten met de uitvoerenden intensief aangehouden worden. Het verkoopsucces van het Lehrbuch zal naar alle waarschijnlijkheid geëvenaard worden door het bijbehorende werkboek, waar overduidelijk (en blijkens navraag door de redactie) een enorme hoeveelheid zaterdagwerk in is gaan zitten. Dennis Lehmann en Thomas Feist hebben hier een waardevol huzarenstukje neergezet, dat zich tot op zekere hoogte ook leent voor zelfstudie, maar zeker voor datgene waartoe het bestemd is: voor groepswerk onder degelijke begeleiding.

Docent als universeel expert

Van die begeleiding wordt dan wel het nodige gevraagd, want alleen al over lakfouten en hun oorzaken moet bijvoorbeeld een tabel ingevuld worden met elf foutbeelden; de beschrijving ervan en de oorzaak moeten ingevuld worden (hoofdstuk 6). Dat is nog niet de helft van wat er aan foutbeelden zou kunnen optreden, maar al voldoende om een kwartaal mee te vullen, als substraat, voorbehandeling, lakmateriaal, applicatietechniek, handling enzovoort allemaal tot de verdachten behoren. Bovendien gaan de hoofdstukken over zowel kunststoffen en houtsoorten als metallische ondergronden, drie enorme werkvelden met elk hun karakteristieke aandachtspunten. Uiteraard kan de docent in een van deze drie gespecialiseerd zijn en daar zijn vakken in geven, maar dan nog resteert een veelzijdige taakbelasting. Want op die negen hoofdstukken met kennisvragen volgen niet minder dan zeventien 'Leersituaties' – de meeste daarvan niet gericht op een enkel substraattype maar op bedrijfsvoeringsaspecten – waarin de deelnemer zelf aan de slag moet met een opdracht die als het ware voor de werkgever uitgevoerd moet worden. Dit varieert van het opzetten van een beurs- of diaproject tot het organiseren van kwaliteitsborgingsmaatregelen, het beheren van een dompellijs en het

Arbeits- und Aufgabenheft der Lackiertechnik

Eerste presentatie in de stand van Vincentz Network op de Paintexpo, april 2010, naast het vorig jaar verschenen Lehrbuch.

inrichten van een tafel vol foutbeelden die zelf gerealiseerd moet worden in het practicumlokaal. (Zie ook *Oppervlaktetechnieken* jaargang 2008, februari p. 40-41 en juni, p. 28-30, *Leren van de theorie, van de praktijk en van fouten*; Duits/Nederlands project 'IPC Oberfläche' kwalificeert aanstormende generatie: www.Oppervlaktetechnieken.com).

Kennis, Vaardigheden, Competenties

Staan bij de kennisvragen in ieder geval nog de antwoorden achterin het boek – wat dus meteen een toetsje op de eigen vakken-nis mogelijk maakt –, de Leersituaties zijn niets minder dan een brute confrontatie met de veelzijdigheid van het vakgebied. Althans als het op niveau 4 onderwezen wordt, hetgeen blijkbaar de bedoeling is gezien het sterke accent op competenties. Zo beslaat het leereffect van basiskennis over bijvoorbeeld Pigment/Volume-Concentratie en Kritische Pigment/Volume-Concentratie: bedienings- en presentatievaardigheden en organisatorische competenties. Of er docenten te vinden zijn die zoveel technische feitenkennis weten te combineren met eigen werkervaring op spuiters en inzichten in de brancheontwikkelingen op

het vlak van zorgsystemen, is nog maar de vraag. Hiervoor organiseert de Europäische Gesellschaft für Lackiertechnik EGL weliswaar Beroepsdocentendagen, maar daar blijkt juist de enorme behoefte aan lesmethodische ondersteuning en het gemis aan eigen praktijkervaring op de werkvloer. Wat het eerste knelpunt betreft, de actuele technische basiskennis, voorziet deze publicatie daar in ieder geval in. Voor de overige zaken komt het aan op de uitwerking van de Leersituaties, die de docenten zelf moeten verzorgen. Het afstemmen van de Beroepsdocentendagen op deze 17 hoofdstukken zou wat dat betreft een fraaie ambitie zijn voor de EGL, waar beide auteurs van dit werkstuk en hun collega die het Lehrbuch mede heeft geschreven bestuurslid van zijn. Dat belooft dus nog wat voor de toekomst!

Continue verbetering in lesmateriaal

Dat er altijd nog iets te verbeteren valt, is ook hier niet te ontkennen. Zoals een oude spuiterijwijsheid onthult: "Een goede spuiter is nooit helemaal tevreden." De hoe-

veelheid beeldmateriaal is ronduit gering, waarbij ook nog eens her en der wordt volstaan met vragen als "Wat staat hier afgebeeld?", zonder door te gaan op aandachtspunten bij het betreffende procesonderdeel. Maar de wisselwerking met het onderwijsveld zal ervoor zorgen dat de auteurs regelmatig met gerichte verbeteringen zullen komen, en het tempo waarin de drukgangen elkaar opvolgden bij het Lehrbuch (opages tussen de duizend en vijftienhonderd) zal wel minimaal herhaald worden.

Geen examenbundel

Het boek is duidelijk niet opgesteld als examenstof: de kennisvragen van hoofdstuk 1 t/m 9 bevatten diverse vragen die geen eenduidig of volledig antwoord kunnen krijgen, of een antwoord toelaten dat niet fout te rekenen is maar ook niet het bedoelde antwoord kan zijn. Een vraag als "Naar welke onderscheidende kenmerken kan men deklaagmateriaal indelen?" levert volop stof tot bespreking op, maar leent

zich natuurlijk niet als examenvraag. Metallisch/organisch, functioneel/esthetisch/beschermend, mechanisch appliceerbaar/handmatig appliceerbaar, professioneel/particulier, duur/goedkoop, bekend/onbekend, oud/nieuw; de examenkandidaat fantaseert zich probleemloos naar de beoordeling "foutloos". Hier is dus voorzichtigheid geboden, want het zou niet voor het eerst zijn dat materiaal met de ene bestemming uit zijn verband wordt gerukt en gebruikt wordt voor een heel ander doel. Voor het gemak of om budget maximaal bij *overhead* te houden in plaats van in de inhoud en methode te steken, wordt dan de plank misgeslagen (of de verkeerde plank raak geslagen). Het boek beoogt ook niet een examenbundel te zijn. Wel lenen de eerste negen hoofdstukken zich in combinatie met het Lehrbuch voor enige zelfstudie, aangezien de antwoorden achterin zijn te vinden. Waarom een eigen antwoord fout zou zijn en een weergegeven antwoord goed, moet dan echter nog met externe bronnen achterhaald worden.

Soms is de vraag te alomvattend: "Benoem alle taken die een deklaag te vervullen kan hebben, en noem van elk een voorbeeld" komt bijna neer op "Schrijf de 2010-editie van het VOM-Vademecum naar de hedendaags Stand der Techniek." Vermoedelijk zullen weinig docenten deze vraag in een lesblok kunnen behappen.

Kortom: buitengewoon bruikbaar werkmateriaal dat ons vakgebied zeer ten goede zal komen, mits oordeelkundig toegepast door docenten die zelf ook bijgespijkerd worden.

Thomas Feist (Adolph Kolping Kollege) feliciteert een deelnemster aan de praktijkcursus Lakverwerking met haar diplomering.

